

«Чӗвӗлти чӗкес – 2024»
конкурс ыйтӑвӗсем

6 – 7 классем валли

3 балл

- Шыв ҫаврӑнса тӑракан тарӑн вырӑна мӗн теҫҫӗ?
(А) кӗлӗ; (Б) пӗве; (В) шурлӑх; (Г) ҫӑл куҫ; (Д) авӑр.
- Вӗренни ҫиме ыйтмасть, хӑй ...* ваттисен сӑмахне вӗҫлӗр.
(А) ҫиет; (Б) пӗҫерет; (В) тӑрантарать; (Г) туянат; (Д) илет.
- Хыталан* сӑмахӑн синонимне тупӑр.
(А) йӑралан; (Б) мӗшӗлтет; (В) чупкала; (Г) кускала; (Д) васка.
- Сӗпӗлти ҫын ҫинчен мӗн теҫҫӗ?
(А) курӑс ҫӑпти; (Г) тӗшмӗш ҫӑпти;
(Б) ыйхӑ ҫӑпти; (Д) шурлӑх ҫӑпти.
(В) сӑмах ҫӑпти;
- Клюква* ҫӑвашла мӗнле пулат?
(А) кӑвакал ҫырли; (Г) уй ҫырли;
(Б) шыв ҫырли; (Д) вӑрман ҫырли.
(В) шур ҫырли;
- Ҫӑваш алфавитӗнчи ҫиччӗмӗш сас палли хӑшӗ пулат?
(А) ж; (Б) ҫ; (В) ӗ; (Г) ӗ; (Д) е.
- Пусӑма (ударение) хӑш сӑмахра тӗрӗс лартман?
(А) чӗке'ҫ; (Б) текерлӗ'к; (В) ҫерҫи'; (Г) шӑн'кӑрч; (Д) путене'.
- Ладонь* сӑмаха ҫӑвашла куҫарӑр.
(А) алӑ лаппи; (Г) алӑ тупанӗ;
(Б) алӑ туни; (Д) алӑ пичӗ.
(В) алӑ сыппи;
- ... *тутаршӑн чуна ҫывӑх* ваттисен сӑмахӗнче нумай пӑнчӑ вырӑнне кирлӗ сӑмах лартӑр.
(А) тутар; (Б) вырӑс; (В) ҫармӑс; (Г) ҫӑваш; (Д) удмурт.
- Тупмалли юмахӑн тупсӑмне пӗлӗр.
*Кукӑр хӗре,
Карма ҫавар.
Касать тӗрех
Пусма-тавар.*
(А) ҫӗҫӗ; (Б) пӑчкӑ; (В) хачӑ; (Г) пуртӑ; (Д) шӑл.

4 балл

11. Ытти төрөк чөлхисенче төл пулаккан *орман* сәмах чәвашла мәнле пулатъ?

(А) йәмра; (Б) вәрман; (В) сәка; (Г) шәшкә; (Д) хурама.

12. Анаграмма тупсамне пәләр.

Эс мана аван пәлетән:

Ылмаштар сыпәка эсә,

Пусмаран мана сәлешсә

Ун чухне мансәр сүреместән

Сәвә фабриксенче.

Нимәнле походсенче.

(А) пул – улап; (Б) пәри – тәри; (В) хум – тум; (Г) кәпе – пекә; (Д) лаша – шала.

13. Миңе *емәк* илсен сәмелли япала ячә пулатъ?

(А) 1; (Б) 10; (В) 100; (Г) 1000; (Д) 10000.

14. Чөлхе наукин пуплев пайсәсем, грамматика пәлтерәшә, грамматика формисемпе категорийсәсем сәнчен вәрентекен пайне мән теңсә?

(А) лексика; (Б) синтаксис; (В) фонетика; (Г) морфологи; (Д) фразеологи.

15. Лайәхах пәлмен япалана е унән пәр-пәр паллине лайәхрах пәлекен япалапа е унән паллипе танлаштарса кәтартнине мән теңсә?

(А) литота; (Б) танлаштару; (В) сәпатлантару; (Г) метафора; (Д) гипербола.

16. Ваттисем сәнанә тәрәх, кушак чүрече сакки сине хәпарса вьртни мәнә пәлтерет?

(А) тәман тухасса;

(Г) сивәтессе;

(Б) хәна килессе;

(Д) ниме те пәлтермест.

(В) әшәтасса;

17. Вьрәссен *глаза разбегаются* фразеологизмә вьрәнне чәвашсем мәнле каласә?

(А) куәсем чупса каясә;

(Г) куә курмасть;

(Б) куә-пуә чупса кайрә;

(Д) куә-пуә чаләрса каять.

(В) куәсем пәр-пәрне хәваласә;

18. *Касхине пәр эрне хушиши ентә тәлек сүмәр ... тутарса тәрәт* предложенире нумай пәнчә вьрәнне кирлә сәмах лартәр.

(А) шәнкәр-шәнкәр;

(Г) кәптәр-кәптәр;

(Б) вәштәр-вәштәр;

(Д) чаш-чаш-чаш.

(В) хәнтәр-хәнтәр;

19. Хәш сәмахсенче ь лартмалла?

(А) сун..чәк, тупән..чә;

(Г) юхән..чәк, вьлян..чәк;

(Б) пыл..чәк, сүл..сә;

(Д) супән..лә, мәкәл..лә.

(В) авән..чәк, тыгән..чәк;

20. *Сирән ... миңе ача?* предложенире нумай пәнчә вьрәнне хәш сәмахне сьрмалла?

(А) сәмьйәрте; (Б) сәмьбуре; (В) сәмьбәрте; (Г) сәмьйәрте; (Д) сәмьбәрте.

5 балл

21. Сәвәра миңе ономим?

Хур тәвас мар хурсене –

Хур тусассән хәйсене

Хур тунине пәлет хур.

Хурсен сәхас йәла нур.

(А) 1; (Б) 2; (В) 3; (Г) 4; (Д) 5.

22. *Я катаюсь на лодке* предложенире чәвашла куәрәр.

(А) Эпә кимәпе ярәнәтәп.

(Г) Эпә кимә сәнче шәвәтәп.

(Б) Эпә кимә сәнче ярәнәтәп.

(Д) Эпә ярәнәтәп сәнче кимә.

(В) Эпә кимә ярәнәтәп.

23. Сәвә йәркисен авторә кам?

Чәвашра вәрман та чәвашла кашлатъ,

Пин чөлхеллә туслә халәх хушишинче

Шәнчәк та юрлатъ кунта, ав, чәвашла.

Каласә сүретән әпә чәвашла.

(А) К. Иванов; (Б) П.Хусанкай; (В) Л. Мартянова; (Г) А. Галкин; (Д) Г. Луч.

24. *Пахчари утта пәччен пуәтартәм* предложенире паллә тунә сәмах мәнле пуплев пайә пулатъ?

(А) япала ячә;

(Г) местоимени;

(Б) паллә ячә;

(Д) наречи.

(В) хисеп ячә;

25. *Пәрре, урам, шутлатъ, пәччен, сурә, лайәх, пин, сахал, нумай, сәр, утмәл* сәмахсем хушшинче миңе хисеп ячә?

(А) 2; (Б) 3; (В) 4; (Г) 5; (Д) 6.

26. Тутар чөлхинчи *Минем телем – минем дошманым* ваттисен сәмахә чәвашла мәнле янрәтә-ши?

(А) Манән теләйәм – манән тәшманәм.

(Г) Манән тусәм – манән тәшманәм.

(Б) Манән чөлхем – манән тусәм.

(Д) Манән чөлхем – мана пуләшаканәм.

(В) Манәм чөлхем – манән тәшманәм.

27. ... *тустаратъ, ... сине куәтаратъ* ваттисен сәмахәнче нумай пәнчә вьрәнне кирлә сәмахсем лартәр.

(А) упа, кашкәр;

(Г) тилә, мулкач;

(Б) тилә, кашкәр;

(Д) хурчка, сәрсә.

(В) тилә, упа;

28. Хәвәл йывәс, хәмәш вулли сине хурән хуппи авса е майрака лартса тунә музыка инструменчә хәшә?

(А) кантеле; (Б) кәсле; (В) нахра; (Г) пәнчәк; (Д) кавал.

29. Хәрарәмән туйра тәхәнмалли сүхе таварган сәленә тумне мән теңсә?

(А) юпәнчә; (Б) шупәр; (В) халам; (Г) сипирккә; (Д) каптал.

30. Сәк ребусра мәнле ваттисен сәмахне вулама пулатъ?

(А) Әмәр пурән, әмәр вәрен.

(Б) Әмәр пурәнәсси уй урлә кәсәсси мар.

(В) Әса ачаран пух, сьрма пәчәкрән вәрен.

(Г) Сәмрәкәла вәренни чул сәнче.

(Д) Сәиччә виç те пәрре кас.

1,3,4,2

4,5,1,2,Х

5,2,1,4,к,3